

עין משפט‏**ג**‏**נר מצוה**

ש א מוי' פ"ב מהלכות גזילה הלכה י סמג עשין עג טוש"ע ח"מ ס' ש"ס סעיף ה:

רבינו הגנאל

וקרקע אינה נגזלת. ואוקימנא בהושענא דאונכרי גופייהו, אבל בהושענא דבעלי בתים, אפי' היא גזולה אפי' (גזולה) [נגזוה] אונכרי גופייהו כשירה כו'. ואסיקנא לולב אין צריך אגד. ואפי' מאן דסבר דצריך אגד, [כיון] דאי שרי ליה חזור לכמות שהיה, אינו שינוי, דקיימא לן שינוי החזור לברייתו אינו שינוי. ושינוי השם אינו שינוי

ל:

וּקְרַקַּע **אינה** נגזלת. כלומר אינה קנויה לגזלן בשום יאוש דלעולם היא בחזקת בעלים דמקראי נפקא לן בהגזל בתרא (ב"ק דף קז: ושם) כדפירש בקונטרס והדין עמו ^(י) דאי יאוש מועיל בקרקע מאי נפקא ליה מינה במאי דלינה נגזלת אי קודם יאוש אפילו היתה נגזלת לא קני ואי לאחר יאוש הרי קונה ביאוש וכן מוכיח בשמעתין^(א) גבי פלוגתא דר' אליעזר ורצנן דפליגי בסוכה גזולה דמכשרי רצנן משום דקרקע אינה נגזלת והויא ליה סוכה שאולה ואדם יואל ידי חובתו בסוכתו של חבירו והשתא אי לפני יאוש הא אפילו מטלטלין אין נגזלין אלא ודאי לאחר יאוש ומיהו אין משס ראה דאם היתה סוכה מטלטלין כגון שהוציאו מסוכתו שצראש העגלה וצראש הספינה לא היה יואל זה צין קודם יאוש צין לאחר יאוש משום דממנעתי^(ב) צפרק ^(א) (קמח) (דף ט).

מדמתיב לך גבי סוכה לך להוציא את הגזולה ולפני יאוש נמי לא חשיבא כשאולה דמטלטלין הנגזלין לאו ברשות בעלים קיימי אבל קרקע בחזקת בעליה עומדת ויש לדקדק מהא דנתיב בחזקת הבתים (ב"ב דף מג:.) מכר לו את הבית מכר לו שדה אין מעיד לו עליה מכר לו פרה מכר לו טלית מעיד לו עליה ומוקי לה בראובן שגזל שדה משמעון ומכרה ללוי ואחא יהודה וקמערער דלא ליזיל שמעון לאסהודי ללוי דניחא ליה דהדרא אבל פרה וטלית לא הדרי דהוי יאוש ושינוי רשות משמע בזהאי דבקרקע לא מהני יאוש וכי תימא משום דקא סבר יאוש כדי לא קני ושינוי רשות לא שייך בקרקע הא טעמא דיאוש לא קני משום דצאיסורא אחא לידיה כדמפרש במרובה (ב"ק דף סו.) והכא גבי קרקע נמי כבר נתיאש קודם שהחזיק זה הלוקח כמו גבי פרה וטלית וצירושלמי דכלאים סוף פרק שביעי משמע דיש יאוש לקרקע דפרין ויש קרקע נגזלת א"ר לוי אעפ"כ יש יאוש לקרקע ומיהו יש ליישב דלעולם אין יאוש ולאסור דרצנן משום כלאים איירי דתנן התם (פ"ו מ"ו.) האנאן שזרע את הכרם ויאל מלפניו קוצרו ואפילו במועד עד כמה יהא נותן לפועלים עד שליש יתר מכאן קוצרו כדרכו והולך אפילו לאחר המועד מאימתי נקרא אנא משישקע ואמרינן עלה בגמרא דירושלמי אבא בר יעקב בשם ר' יוחנן כיני מתני' מותר לקוצרו אפילו במועד עד כמה יהא נותן לפועלים עד שליש רב הונא ורב ששת חד אמר עד שליש לשכר וחד אמר עד שליש לדמים מאימתי נקרא אנא משישקע א"ר אחא נשתקעו הצעלים ולא נתיאשו אסורין דבר מורה נתיאשו הצעלים ולא נשתקעו אסורין מדברי סופרים ויש קרקע נגזלת א"ר לוי אעפ"כ יש יאוש לקרקע עד כאן ירושלמי והכי פירשו מותר לקוצרו אפילו במועד דמלאכה אסורה חוץ מדבר האבד שוכר פועלים אפילו דרך פרסום וקוצר וצוריעת האנא לא נאסר הכרם דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו ונותן לפועלים עד שליש לשכר היינו שמרבה להם בצרכיות שליש יותר ממנה שהיה ראוי ליתן להם כדאמר רב הונא בפ"ק דב"ק (דף ט. ושם) במלוה עד שליש ומאן דאמר לדמים היינו שנותן להם שליש שוים של כל הפירות אבל יתר מכאן לא יוסף וקוצר כדרכו ולא יסבור אפילו לאחר המועד ^(א) מאימתי נקרא שם אנא על הכרם ליחשב כשלו שיאסר צוריעתו משישקע שם צעלים ממנו ונקרא על שם האנא ואע"פ שלא נתיאשו הצעלים דלא אמרו ווי ליה לחסרון כיס דאנן סברי דמיאשי ואפילו אמרי דלא מיאשי נעשה כזווח על ספינתו שטבעה ציס ומיתסרא דאורייתא צוריעת האנא אבל נתיאשו ולא נשתקעו לא מיתסר מדאורייתא דקרקע אינה נגזלת אבל מדרצנן אסור ופרין ויש קרקע נגזלת כלומר לאסור אפילו מדרצנן ומשני דיש יאוש לאסור מדרצנן משום כלאים אבל מדאורייתא אין יאוש מרלא אסור מדאורייתא ומיהו היכא דנשתקע שם צעלים אפילו מדאורייתא יש יאוש מדהוי איסורו דבר תורה ועוד יש לפרש בענין אחר נשתקעו הצעלים ולא נתיאשו איסורו דבר תורה לא מחמת זריעת האנא קאמר אלא שהלך לו האנא ונשאר הכרם לפני הצעלים ולא עקרו ממנו הכלאים והוסף מאתים איסורו דבר תורה מחמת הצעלים שנקיימם כלאים דדידהו הוי כיון דלא נתיאשו אבל נתיאשו ולא נשתקעו מדרצנן ואיכא פירכי טובא לנשון זה וראשון עיקר ובתסכת ערלה פ"ק תניא דירושלמי בשם ר' שמעון בן אלעזר נוטע לרבים חייב צנוטע בתוך שלו ברשות הרבים פטור ^(א) בגזל קרקע ויש קרקע נגזלת א"ר אליעזר אע"פ שאין קרקע נגזלת יש יאוש לקרקע וכולה מלתא תמוה דהא מתניתין דהתם קמני הגזלן שנטע חייב ותו מאי קא פריך אצרייתא ויש קרקע נגזלת דמשמע משום דנגזלת ויש יאוש פטור מן הערלה אדרבה מכא זה יש לי לחייב צנוטע לתוך שלו ועוד דממי נוטע ברשות הרבים לגזל קרקע ונטעה והיינו בלא יאוש דומיא דרשות הרבים דאין שייך צו יאוש ואם ^(א) [מתקנה] היא דיש יאוש נריך לאוקמה כשנשתקעו שם הצעלים: **ב**י גזוז אוונכרי נמי ינהוי יאוש בעלי' בדייהו דידהו. וא"ת ההוא יאוש שלא מדעת הוא דלא ידע ביה גזול בלוקח וקיימא לן ברבים אלו מציאות (ב"מ דף קכ:.) דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש וי"ל דלא מיקרי יאוש שלא מדעת אלא היכא דבא לידו קודם שידעו הצעלים שנאבד מהם אבל הכא ידעי זה ונתיאשו מקודם אלא דאין יאוש לקרקע:

שינוי החוזר **א**צרייתו **א**א שמויה שינוי. ואע"ג דקני מדרצנן כדאיתא בריש הגזל קמא (ב"ק דף קג:.) בגזל עצים משופין כגון נסרים ועשאן כלים כיון דמדאורייתא לא קני לא נפיק הכא ומיהו מההיא סבתא (לקמן דף קג.) משמע גבי סוכה דנפיק אע"ג דלא קני אלא מטעם מריש אלא יש לתרץ התם משום תקנת השבים והכא בצאודת לולב צעלמא לא שייך תקנת השבים דנקיל להמיר אגודו ומה שנקלץ מן המחובר לא חשיב שינוי מעשה כיון דלא נשתנה שמו בכך דמעיקרא אסא והשתא אסא כדאשכחן בריש הגזל קמא (ב"ק דף קג:.) האי דגזל דיקלא מחצריה וקטליה אע"ג דשדיא לארעא דידיה לא קני מאי טעמא דמעיקרא דיקלא מיקרי והשתא נמי דיקלא מיקרי ואע"ג דפסק לחיותא גרע מכחשא דלא הדר או מצהמה והזקינה דחשיב שינוי אע"ג דלא נשתנה שםם ומשלם כשעת הגולה וכן עצים ושיפן אבנים וסיתתן זמר וליצנן בריש הגזל קמא (שם דף קג:):

וּלְיִקְנִינָוּהָ בשינוי השם. תימא הא אמרינן דשינוי מעשה החזר לצרייתו לא שמיא שינוי והוא הדין בשינוי השם כדאמרינן במרובה (ב"ק דף סו.) גבי מריש דשינוי החזר לצרייתו בשינוי השם לא שמיא שינוי וי"ל דפרין הכא אליבא דרב יוסף דמסיק התם שינויא אחרניא ועוד וי"ל בשינוי השם דליכא שינוי מעשה בזהיה לא קני בחזר לצרייתו כמו מריש דכמו שהוא צנא בצירה לא חשיב שינוי מעשה אבל הכא דאגדו הרי חשיב שינוי מעשה בזהי שינוי השם וקני אע"ג דהדר למלתיה וא"ת ועוצבא דהתם (דף סו:.) כיון דלית זה קיצוע ואין זה אלא מחשבה א"כ שינוי השם ידייה חזר לצרייתו הוא ואמאי קני וי"ל דהתם איכא יאוש בזהי שינוי השם דהיכא דליכא יאוש אין מחשבה מטמאתו כדקמני לפי שלא נתיאשו הצעלים ועדיף שינוי השם החזר דקני עם יאוש כדאשכחן גבי עוצבא משינוי מעשה החזר לצרייתו דאפילו עם יאוש לא קני כדמסיקנא הכא והשתא ניחא הא דקאמרינן התם שינוי השם כשינוי מעשה דמי דהכי דמי להדדי והלא שינוי מעשה לחודיה בלא יאוש קני כדמוכח בצמה דוכתי במרובה (שם דף סו.) ובהגזל קמא (שם דף קג:.) ואילו שינוי השם לא קני אלא בזהי יאוש כדמוכח ההיא דעוצבא אלא היינו טעמא משום דעוצבא חזר לצרייתו אבל היכא דלא הדר קני לחודיה דלההיא דגנב טלה ונעשה איל עגל ונעשה שור פריך התם לעיל (דף סה.) וליקניניהו בשינוי השם ולא יתחייב ארבעה ותמשה ומשני שור בן יומו קרוי שור איל בן יומו קרוי איל משמע דאי לא הכי קני בשינוי השם לחודיה והשתא יש כמה דונים בדברי דשינוי מעשה שאינו חזר וכן שינוי השם שאינו חזר קני מדאורייתא אע"ג דלא נתיאש ושינוי מעשה החזר קונה בלא יאוש מדרצנן כדמשמע בריש הגזל קמא (שם דף קג:.) וטעמא משום תקנת השבים ושינוי השם דהדר למלתיה בלא יאוש לא קני כלל חוץ מלענין מריש משום תקנת השבים וכל צנין קרקע וכיואל צו כדמוכח שמעתא דההיא סבתא (דף קג:.) דזווחא אלמא לא נתיאשה ואמר רב נחמן אין לה אלא דמי עצים וא"ת הא דפרין הכא לקניניהו בשינוי השם תקשי ליה אמתני' דלולב הגזול (נעיל דף עט:) וי"ל דמתני' איכא לאוקמא בשגזלו אגודה דלית ביה לא שינוי השם ולא שינוי מעשה:

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

וקרקע אינה נגולה. כלומר אינה קנויה לגזלן בשום יאוש דלעולם בחזקת בעליה היא דמקראי נפקא לן בהגזל בתרא (ב"ק קז:.) בניחזין אבל משתלם הפרי הוי גזל והמולשו הוא גזולו הלכך לגזווה הן מן המחובר וימנהו לכס שיהיו הן הגזלנין ואחם לוקמין אותה מהם והצעלים נתייאשו כבר מכל הפירות והוי יאוש אצלם ואחר כך הוא משתנה מרשותן לרשותכס. וקסבר יאוש גרידא לא קני קני יאוש ושינוי רשות קני ואי נמי קני מלוה הצאה בעצירה הוי אס אחם תחתוכה מן המחובר תהיו אחם גזולים: **צידיהו דידשו.** אוונכרי: **צידן.** דידן הלוקמין אותן מהן ולדידן לאו מלוה הצאה בעצירה היא: **דאוונכרי גופייהו.** באתם שהם קונין לצורכס ללאת צו: **ליקניוהו בשינוי מעשה.** שאגד שלשת המינין יחד דשינוי מעשה מתיר אגדן והרי הן כצראשונה:

הושענא מכר לו את הבית מכר לו שדה אין מעיד לו עליה מכר לו פרה מכר לו טלית מעיד לו עליה ומוקי לה בראובן שגזל שדה משמעון ומכרה ללוי ואחא יהודה וקמערער דלא ליזיל שמעון לאסהודי ללוי דניחא ליה דהדרא אבל פרה וטלית לא הדרי דהוי יאוש ושינוי רשות משמע בזהאי דבקרקע לא מהני יאוש וכי תימא משום דקא סבר יאוש כדי לא קני ושינוי רשות לא שייך בקרקע הא טעמא דיאוש לא קני משום דצאיסורא אחא לידיה כדמפרש במרובה (ב"ק דף סו.) והכא גבי קרקע נמי כבר נתיאש קודם שהחזיק זה הלוקח כמו גבי פרה וטלית וצירושלמי דכלאים סוף פרק שביעי משמע דיש יאוש לקרקע דפרין ויש קרקע נגזלת א"ר לוי אעפ"כ יש יאוש לקרקע ומיהו יש ליישב דלעולם אין יאוש ולאסור דרצנן משום כלאים איירי דתנן התם (פ"ו מ"ו.) האנאן שזרע את הכרם ויאל מלפניו קוצרו ואפילו במועד עד כמה יהא נותן לפועלים עד שליש יתר מכאן קוצרו כדרכו והולך אפילו לאחר המועד מאימתי נקרא אנא משישקע ואמרינן עלה בגמרא דירושלמי אבא בר יעקב בשם ר' יוחנן כיני מתני' מותר לקוצרו אפילו במועד עד כמה יהא נותן לפועלים עד שליש רב הונא ורב ששת חד אמר עד שליש לשכר וחד אמר עד שליש לדמים מאימתי נקרא אנא משישקע א"ר אחא נשתקעו הצעלים ולא נתיאשו אסורין דבר מורה נתיאשו הצעלים ולא נשתקעו אסורין מדברי סופרים ויש קרקע נגזלת א"ר לוי אעפ"כ יש יאוש לקרקע עד כאן ירושלמי והכי פירשו מותר לקוצרו אפילו במועד דמלאכה אסורה חוץ מדבר האבד שוכר פועלים אפילו דרך פרסום וקוצר וצוריעת האנא לא נאסר הכרם דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו ונותן לפועלים עד שליש לשכר היינו שמרבה להם בצרכיות שליש יותר ממנה שהיה ראוי ליתן להם כדאמר רב הונא בפ"ק דב"ק (דף ט. ושם) במלוה עד שליש ומאן דאמר לדמים היינו שנותן להם שליש שוים של כל הפירות אבל יתר מכאן לא יוסף וקוצר כדרכו ולא יסבור אפילו לאחר המועד ^(א) מאימתי נקרא שם אנא על הכרם ליחשב כשלו שיאסר צוריעתו משישקע שם צעלים ממנו ונקרא על שם האנא ואע"פ שלא נתיאשו הצעלים דלא אמרו ווי ליה לחסרון כיס דאנן סברי דמיאשי ואפילו אמרי דלא מיאשי נעשה כזווח על ספינתו שטבעה ציס ומיתסרא דאורייתא צוריעת האנא אבל נתיאשו ולא נשתקעו לא מיתסר מדאורייתא דקרקע אינה נגזלת אבל מדרצנן אסור ופרין ויש קרקע נגזלת כלומר לאסור אפילו מדרצנן ומשני דיש יאוש לאסור מדרצנן משום כלאים אבל מדאורייתא אין יאוש מרלא אסור מדאורייתא ומיהו היכא דנשתקע שם צעלים אפילו מדאורייתא יש יאוש מדהוי איסורו דבר תורה ועוד יש לפרש בענין אחר נשתקעו הצעלים ולא נתיאשו איסורו דבר תורה לא מחמת זריעת האנא קאמר אלא שהלך לו האנא ונשאר הכרם לפני הצעלים ולא עקרו ממנו הכלאים והוסף מאתים איסורו דבר תורה מחמת הצעלים שנקיימם כלאים דדידהו הוי כיון דלא נתיאשו אבל נתיאשו ולא נשתקעו מדרצנן ואיכא פירכי טובא לנשון זה וראשון עיקר ובתסכת ערלה פ"ק תניא דירושלמי בשם ר' שמעון בן אלעזר נוטע לרבים חייב צנוטע בתוך שלו ברשות הרבים פטור ^(א) בגזל קרקע ויש קרקע נגזלת א"ר אליעזר אע"פ שאין קרקע נגזלת יש יאוש לקרקע וכולה מלתא תמוה דהא מתניתין דהתם קמני הגזלן שנטע חייב ותו מאי קא פריך אצרייתא ויש קרקע נגזלת דמשמע משום דנגזלת ויש יאוש פטור מן הערלה אדרבה מכא זה יש לי לחייב צנוטע לתוך שלו ועוד דממי נוטע ברשות הרבים לגזל קרקע ונטעה והיינו בלא יאוש דומיא דרשות הרבים דאין שייך צו יאוש ואם ^(א) [מתקנה] היא דיש יאוש נריך לאוקמה כשנשתקעו שם הצעלים: **ב**י גזוז אוונכרי נמי ינהוי יאוש בעלי' בדייהו דידהו. וא"ת ההוא יאוש שלא מדעת הוא דלא ידע ביה גזול בלוקח וקיימא לן ברבים אלו מציאות (ב"מ דף קכ:.) דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש וי"ל דלא מיקרי יאוש שלא מדעת אלא היכא דבא לידו קודם שידעו הצעלים שנאבד מהם אבל הכא ידעי זה ונתיאשו מקודם אלא דאין יאוש לקרקע:

שינוי החוזר **א**צרייתו **א**א שמויה שינוי. ואע"ג דקני מדרצנן כדאיתא בריש הגזל קמא (ב"ק דף קג:.) בגזל עצים משופין כגון נסרים ועשאן כלים כיון דמדאורייתא לא קני לא נפיק הכא ומיהו מההיא סבתא (לקמן דף קג.) משמע גבי סוכה דנפיק אע"ג דלא קני אלא מטעם מריש אלא יש לתרץ התם משום תקנת השבים והכא בצאודת לולב צעלמא לא שייך תקנת השבים דנקיל להמיר אגודו ומה שנקלץ מן המחובר לא חשיב שינוי מעשה כיון דלא נשתנה שמו בכך דמעיקרא אסא והשתא אסא כדאשכחן בריש הגזל קמא (ב"ק דף קג:.) האי דגזל דיקלא מחצריה וקטליה אע"ג דשדיא לארעא דידיה לא קני מאי טעמא דמעיקרא דיקלא מיקרי והשתא נמי דיקלא מיקרי ואע"ג דפסק לחיותא גרע מכחשא דלא הדר או מצהמה והזקינה דחשיב שינוי אע"ג דלא נשתנה שםם ומשלם כשעת הגולה וכן עצים ושיפן אבנים וסיתתן זמר וליצנן בריש הגזל קמא (שם דף קג:):

וּלְיִקְנִינָוּהָ בשינוי השם. תימא הא אמרינן דשינוי מעשה החזר לצרייתו לא שמיא שינוי והוא הדין בשינוי השם כדאמרינן במרובה (ב"ק דף סו.) גבי מריש דשינוי החזר לצרייתו בשינוי השם לא שמיא שינוי וי"ל דפרין הכא אליבא דרב יוסף דמסיק התם שינויא אחרניא ועוד וי"ל בשינוי השם דליכא שינוי מעשה בזהיה לא קני בחזר לצרייתו כמו מריש דכמו שהוא צנא בצירה לא חשיב שינוי מעשה אבל הכא דאגדו הרי חשיב שינוי מעשה בזהי שינוי השם וקני אע"ג דהדר למלתיה וא"ת ועוצבא דהתם (דף סו:.) כיון דלית זה קיצוע ואין זה אלא מחשבה א"כ שינוי השם ידייה חזר לצרייתו הוא ואמאי קני וי"ל דהתם איכא יאוש בזהי שינוי השם דהיכא דליכא יאוש אין מחשבה מטמאתו כדקמני לפי שלא נתיאשו הצעלים ועדיף שינוי השם החזר דקני עם יאוש כדאשכחן גבי עוצבא משינוי מעשה החזר לצרייתו דאפילו עם יאוש לא קני כדמסיקנא הכא והשתא ניחא הא דקאמרינן התם שינוי השם כשינוי מעשה דמי דהכי דמי להדדי והלא שינוי מעשה לחודיה בלא יאוש קני כדמוכח בצמה דוכתי במרובה (שם דף סו.) ובהגזל קמא (שם דף קג:.) ואילו שינוי השם לא קני אלא בזהי יאוש כדמוכח ההיא דעוצבא אלא היינו טעמא משום דעוצבא חזר לצרייתו אבל היכא דלא הדר קני לחודיה דלההיא דגנב טלה ונעשה איל עגל ונעשה שור פריך התם לעיל (דף סה.) וליקניניהו בשינוי השם ולא יתחייב ארבעה ותמשה ומשני שור בן יומו קרוי שור איל בן יומו קרוי איל משמע דאי לא הכי קני בשינוי השם לחודיה והשתא יש כמה דונים בדברי דשינוי מעשה שאינו חזר וכן שינוי השם שאינו חזר קני מדאורייתא אע"ג דלא נתיאש ושינוי מעשה החזר קונה בלא יאוש מדרצנן כדמשמע בריש הגזל קמא (שם דף קג:.) וטעמא משום תקנת השבים ושינוי השם דהדר למלתיה בלא יאוש לא קני כלל חוץ מלענין מריש משום תקנת השבים וכל צנין קרקע וכיואל צו כדמוכח שמעתא דההיא סבתא (דף קג:.) דזווחא אלמא לא נתיאשה ואמר רב נחמן אין לה אלא דמי עצים וא"ת הא דפרין הכא לקניניהו בשינוי השם תקשי ליה אמתני' דלולב הגזול (נעיל דף עט:) וי"ל דמתני' איכא לאוקמא בשגזלו אגודה דלית ביה לא שינוי השם ולא שינוי מעשה:

אי

מסורת הש"ס

- ↑ [לקמן לא. ב"ק נה:.]
- ↑ [נעיל יא: לקמן לג. סנה' פת:.]
- ↑ [סנהדרין שם] נעיל יא: לקמן לא. לג. ו:.
- ↑ [נפי תוס' ב"מ סא. ד"ה אלא לאו דגזל וכו'.]
- ↑ [לקמן לה:.]
- ↑ [נעיל דף סו:.]
- ↑ [נעיל דף קכ:.]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וקרקע אינה וכו' וקוצר כדרכו ולא יסבור אפילו לאחר המועד. י"ב פירוש קוצר כדרכו לאט לאט ולא יסבור פועלים אפילו נמשך הקצירה עד לאחר המועד וגם לאחר המועד לא יסבור אלא אם כן ציקס ומלא פועלים בשכר הידוע שיקצרו בדרכם שאו ודאי אם לא יסבור פועלים חיישינן משום משהה כלאים בכרם הא לאו הכי לא חיישינן משום משהה כלאים וק"ל: (ב) בא"ד ברה"ר פטור בגזל קרקע וכו' מכא זה יש לי לחייב כנוטע לתוך:

מוסף רש"י

לולב צריך אגד. לאגוד שלשה המינין כאחד (ועי' א"ח).